

ig zijn groei om zoo te zeggen onbegrensd en haalt hij met gemak de dertig meter.

Een omstandigheid maakt dat de hoogtegroeit slotte iets beperkt kan worden en dat is deze, dat de hoofdstam niet doorgaat tot aan den top, maar zich splitst in twee of meer zijtakken, die dan natuurlijk aan den kroon meer zijwaartsche uitbreiding geven.

Zoo beslaat de kroon een groote ruimte en als ge nu weet, dat mijn boom staat op een hoogte aan den rand van 't bosch, waar de weilanden beginnen, die zich uren ver uitstrekken, dan kunt gij begrijpen dat hij de geliefkoosde rustplaats en uitkijktoren is voor de kraaien, kauwen, spreeuwen en duiven, die daar hun arbeidsveld hebben.

JAC. P. TIJSSE.

D E D A S.

De vroolijke zonnestrallen schuwend, zwerft in 't nachtelijk duister, op korte, maar stevige pooten, laag bij den grond, al waggelende, knorrend en brommend de das.

't Is een ongezellig sinjeur, een eenzelvig wezen, dat ieder ander schepsel, dat niet tot zijn eigen familie behoort, wantrouwend en nurks aankijkt.

Zooals in de natuur steeds geleidelijke overgangen waar te nemen zijn, vormt de das die van marter tot beer. Zijn plomp lichaam, van achteren breeder dan van voren, zijn kop met korte ooren en zijn kort staartje heeft hij met den beer gemeen, terwijl wat zijn gebit (tandenstelsel) betreft, de sterke hoektanden en kleine snijtanden, en vooral de aanwezigheid van de stinkklier aan zijn achterdeel, ons aan den marter doen denken.

In volwassen toestand is zijn lengte soms wel 90 c.M., terwijl zijn hoogte nauwelijks een derde haalt, en zijn gewicht tusschen 30 en 40 halve kilo's bedraagt.

Zijne vijfvingerige met sterke nagels voorziene klauwen zijn bij uitnemendheid geschikt tot graven, en in weinig tijds weet hij dan ook een hol te delven, soms wel twee meters diep onder den grond, waarin hij zoowat drievierden van zijn leven ligt te dommelen.

Een bepaalden winterslaap, zooals vele andere holbewoners, ondergaat hij echter niet, want 's winters heeft men op de sneeuw de prenten of indrukken zijner voeten dikwijls gevonden en bovendien werpt het wijfje hare drie of vier jongen meestal in eene der wintermaanden.

Het dassenhol bestaat uit één of meer kamers, die met mos en droge bladeren zacht zijn bekleed. Verschillende loopgraven, die soms wel acht of tien meters lang zijn, voeren tot die binnenruimten, ofschoon slechts één gewoonlijk tot in- en uitgaan gebruikt wordt; de andere zijn reservewegen om bij naderend gevaar het ontvluchten te vergemakkelijken en om lucht toe te voeren.

De das (*Meles taxus*) verlaat zijn warm nest zeer zelden overdag, doch meestal 's avonds laat om voedsel te zoeken en om aan zijne natuurlijke behoeften te voldoen. Hoe weinig sympathiek hij overigens is, dat moet men hem ter eere nageven, dat hij van alle holbewoners zeker wel de zindelijkste is, en zelfs de onmiddellijke omgeving van zijn verblijfplaats niet zal verontreinigen.

De loopgraven zijn gewoonlijk aan de kanten der bosschen onder de wortels van zware dennenboomen aangelegd, zoodat het zeer moeielijk is om hem uit te graven, op de manier als men konijnen doet.

Toch wordt het wel vooral in Duitschland gedaan met behulp van daartoe afgerichte dashondjes. Een ieder kent die langlijvige kortpootige intelligente en moedige hondjes wel, die hun naam zeker aan den wilden das ontleenen; — welnu, zulk een hondje wordt bij een der loopgraven gebracht, en fijn van neus zijnde, loopt hij moedig omlaag, wanneer hij ruikt dat het hol bewoond is. Onder den grond ontstaat meermalen een verwoed gevecht, dat aan beide partijen bloedige wonden kost. Soms werpt de belaagde in allerijl een wal van aarde op, die het doordringen van den hond belet, doch door diens nijdig geblaf weet de geoefende jager te bepalen op welke hoogte de wilde das zich bevindt en wordt met spoed recht naar beneden gegraven.

Nauw wordt de grommende grimbaard bespeurd of een ijzeren dastang omklemt zijn hals en hij wordt naar boven getrokken. Hoe sterk en taai hij overigens ook is, één flinke slag op zijn neus doet den dood onmiddellijk intreden.

Ook hier te lande, vooral op de zandige Veluwe, wordt hij aangetroffen, — nergens in grooten getale.

In vroegeren tijd, toen deze streek minder bebouwd en bewoond werd, kwam hij zeker veelvuldig voor, hetgeen is af te leiden uit de benamingen „de Dassenberg“ en „Dassengat“ te Apeldoorn en elders. Verleden jaar nog werd een exemplaar in mijne

naaste omgeving met een ijzeren klem of stap gevangen.

Of de das onder de nuttige of schadelijke dieren moet gerangschikt worden, daarover is 't oordeel zeer verschillend, zooals met zooveel levende wezens 't geval is, nut en schade wisselen elkaar af.

Muizen, kikkers, slangen, aardwormen en ander ongedierte eet hij gaarne, echter ook de nuttige mol, en voor het jachtveld is hij zeker zeer schadelijk, want patrijzen- en fazanteneieren, de jonge vogels, jonge hazen en konijnen verslindt hij met wellust. Zijn plantaardig voedsel bestaat uit allerlei wortelgewassen, eikels, beukenpitten en afgevallen ooft. Aan de wijnstokken doet hij soms veel schade, want hij is een even groot liefhebber van de zoete druif als wijlen vader Noach, doch er zijn voor zoover ik weet, geen voorbeelden, dat onze

brompot daardoor ook maar in 't minst in vroolijker stemming is geraakt.

Zijn vacht heeft vooral 's winters eenige waarde, het haar is hard, borstelig, maar fijn en glanzend. Ieder haartje is driekleurig, aan den wortel geelachtig, in 't midden zwart en de punt grijs-wit.

Zooals bekend is worden er penseelen en kwasten voor de schilders van gemaakt. Het dassenvet was vroeger in de apotheken bekend als geneesmiddel voor verschillende kwalen, en zijn vleesch werd indertijd gegeten.

Ik betwijfel of tegenwoordig het dassenvleesch nog tot spijze wordt gebruikt; de mensch verandert en met hem ook zijn smaak.

Heerde, November 1902.

J. J. VAN HEEKEREN.

Nederlandsche Ornithologische Vereeniging.

Vergadering op 25 October 1902, in „Artis.”

Behalve het voltallig bestuur waren 27 leden aanwezig.

Na lezing en goedkeuring der notulen deelt de voorzitter mede dat het Bestuur naar aanleiding van de in de vorige jaarvergadering ingediende motie met de Vereeniging voor Vogelbescherming in overleg is getreden, ten einde de mogelijkheid te overwegen van het verkrijgen eener betere vogelwet. Het resultaat dezer besprekingen is geweest, dat aan een commissie uit beide besturen is opgedragen een ontwerp van wet samen te stellen en dat ter kennis van de Regeering te brengen. Dezer dagen is dat ontwerp gereed gekomen en hebben twee bestuursleden eene audientie aangevraagd bij den Minister van Waterstaat. Hoewel deze audientie nog niet verleend is, bestaat er gegronde hoop, dat door de werkzaamheid der commissie verbetering in de bestaande toestanden zal kunnen worden verkregen.

Na deze mededeeling worden door den voorzitter opgezette vogels en huiden vertoond, als nieuwe winsten voor de Nederlandsche Fauna, en wel de IJsvogel (*Cerule alcyon*), het vorig jaar vermeld, en uit 1902 de Roodvoetvalk (*Cerchneis vespertinus*), een Kiekendief (*Circus swainsonii*) en de Valkbuizerd (*Buteo Zimmermannae Ehmke*). Doordat de voorzitter uit zijn collectie een groot aantal fraaie huiden had meegebracht, viel het den aanwezigen gemakkelijk deze nieuwe soorten met de aanverwante Nederlandsche te vergelijken.

Nu hield de heer Van Pelt Lechner een voordracht (hierachter afgedrukt) over de teekening der eieren van *Sterna cantiaea*, verduidelijkt door eenige prachtige fotografieën.

De heer Ritzema Bos deed een mededeeling over een nieuwe waarneming betreffende schade door korhoenders aangebracht in jonge dennetjes. Op Hulshorst is gezien, dat zij de knoppen bij 2-6-jarige dennen uitpikken, waardoor de groei der boompjes natuurlijk sterk benadeeld wordt. De jonge scheuten tasten zij niet aan. Daar sommige leden zich sterk tegen deze aantijging verzetten en de hoenders in hun bescherming namen, zijn verdere waarnemingen aangaande dit punt zeer gewenscht.

De heer Van Houten betoogt dat onzerzijds toetreding tot de Conventie voor Internationale Vogelbescherming, in 1895 te Parijs gesloten, zeer gewenscht is, en dat de Ornithologische Vereeniging daarop behoort aan te dringen. De voorzitter antwoordt, dat in het bovenvermeld ontwerp van wet reeds met deze eventualiteit rekening is gehouden. Voorts vestigt de heer Van Houten de aandacht er op,

dat de Wetenschappelijke expeditie naar Nieuw-Guinea ook voor de ornithologie van belang kan zijn. Uit particuliere brieven, door hem uit de Geelvinck-baai ontvangen, put hij het vermoeden, dat zich in 't binnenland een nog onbekende *Casuaris*-soort moet ophouden. Uit dezelfde bron verneemt hij, dat tengevolge van den handel in vogelhuiden nabij de kust de vogels meest alle zijn uitgeroeid.

Een en ander geeft den heer Brands aanleiding om ook voor Indië op vogelbescherming aan te dringen, wat volgens den heer Buttikofer niet wel mogelijk is, daar wij toch niet in staat zouden zijn om in het zoo uitgestrekte gebied naleving der voorschriften tot bescherming te verkrijgen. Maar op Java zou misschien iets kunnen worden uitgericht, en daarom richt de Voorzitter tot den heer Van Houten, die zich ook vroeger met deze zaak heeft ingelaten, de uitnoodiging om zijn denkbeelden omtrent deze zaak nader uit te werken.

De heer Abspöel deelde nog mede, dat door hem op 6 Sept. 1902 op Texel een bonte kraai is waargenomen, die daar den heelen zomer had gezworven, en ten slotte leest de heer Schuit een vermanend opstel voor om toch vooral de vogelstudie zoo in te richten, dat de vogels zelve geen slachtoffers worden van onberedeneerde verzamelwoede.

De Secretaris,
JAC. P. THIJSSSE.

Iets over de teekening, en den aard harer variaties, bij het ei van *Sterna cantiaea*, Gmel.

(met 4 afb.).

Een oölogische schets

DOOR

A. A. VAN PELT LECHNER.

„Für die sammlerische Thätigkeit empfiehlt sich „im Allgemeinen Beachtung des Princip: non multa, „sed multum! — worunter ich indessen nicht gerade „ein massenhaftes Aufspeichern von Gelegen und „immer nur Gelegen verstanden wissen möchte. „Ein um so grösseres Gewicht wird dagegen aller- „dings auf die Vereinigung einer Reihenfolge bezeich- „nender Varietäten gelegt werden müssen. Zuweilen „können sogar einzelne, besonders durch Färbung